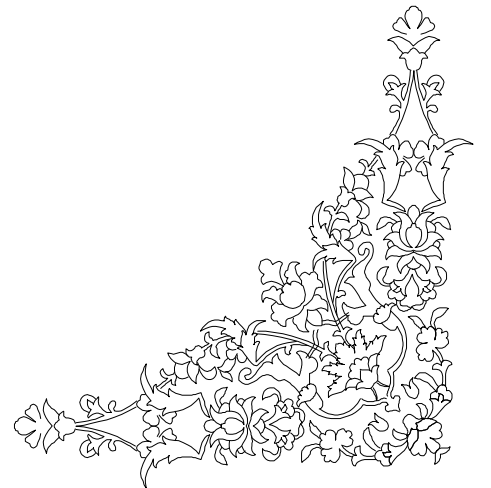
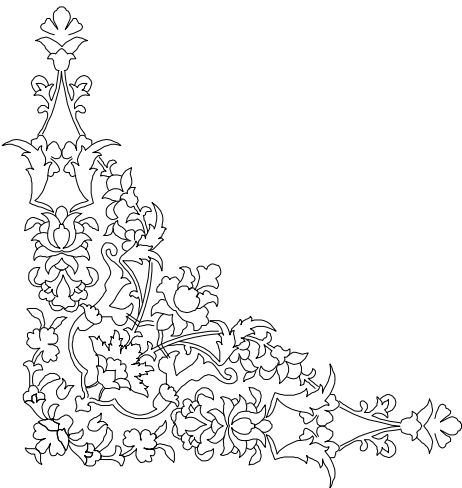

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
جغرافیای سیاسی

عنوان:

چالش ها و بحران های ژئوپلیتیکی جنوب شرقی ایران

استاد راهنما:

دکتر هادی اعظمی

استاد مشاور:

دکتر سید هادی زرقانی

نگارنده:

احمد بدرام

تابستان ۱۳۹۰

تقدیرم

تقدیرم به روح پر فطوح امام خمینی و جانشین برحق ایشان مقام معظم رهبری...؛

و تقدیرم به تمام معلمان و اساتیدی که در پی شرف من نقش بسزایی داشتند؛

و تقدیرم به مرحوم پدر عزیزم که از همان ابتدا نقش بسیار مؤثری در رسیدن من به این جایگاه داشتند؛

و تقدیرم به مادرم که با صبوری هایش راه را برای درس خواندن و رسیدن من به این جایگاه باز کرد؛

و تقدیرم به همسر و پسرم...؛

و تقدیرم به خواهران و برادرانم که من را در رسیدن به این مقصد همراهی کردند.

چکیده

موقعیت ژئوپلیتیکی و استراتژیکی منحصر به فرد سرزمین ایران نه تنها در گذشته، بلکه در حال حاضر اهمیت بین المللی ویژه ای به ایران بخشیده است. به گونه ای که در طول تاریخ، همسایگان ایران و اقوام مهاجم ترک، مغول و.. همواره به این سرزمین به دیده حقارت می نگریستند. همان طور که دیدگاه های ژئوپلیتیکی نشان می دهد همسایگان منطقه ای و قدرت های جهانی همچون عربستان، آمریکا نیز چنین طرز تفکری دارند.

الگوی ترکیبی ملت ایران در مولفه های قومیت، مذهب و زبان با هم متفاوت می باشند و بلوچ ها یکی از اقوام ایرانی از حیث مولفه های نامبرده همگونی با بخش مرکزی ندارند. در هر حال ارزش و اهمیت ناحیه جغرافیایی بلوچ نشین از نظر وسعت، شکل و نقش، قابل ملاحظه می باشد که کانون توجهات قدرت ها برای اعمال فشار بر ایران با بهره گیری از تمایزات جغرافیایی است. بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع، در پژوهش حاضر به بررسی چالش ها و بحران های ژئوپلیتیکی در زمینه های ایدئولوژیکی، اقتصادی، امنیتی، سیاسی و نظامی به "عوامل موثر در ایجاد بحران ها و چالش های ژئوپلیتیکی جنوب شرق ایران" پرداخته شده برای بررسی و تحلیل عوامل فوق، سه فرضیه مطرح شده است. فرضیه اول این است ساختار نظام سیاسی کشور و نبود رویکردی جامع نگر برای نگاه به مناطق پیرامونی کشور از جمله جنوب شرق در بعد داخلی، عامل اساسی در بروز چالش های ژئوپلیتیکی بشمار می آیند. فرضیه دوم، بروز برخی چالشها در جنوب شرق کشور متأثر از ضعف حکومت مرکزی کشورهای همسایه و رقابت قدرت های منطقه ای در بعد منطقه ای می باشد و فرضیه سوم، حضور آمریکا در اطراف ایران و عدم همسویی سیاست های ایران با آمریکا موجب بروز چالشهای ژئوپلیتیکی در جنوب شرقی ایران شده است. روش تحقیق در این پژوهش روش توصیفی- تحلیلی بوده که بصورت کتابخانه ای و جمع آوری اطلاعات از کتابخانه های مراکز دانشگاهی، ستاد مبارز با قاچاق کالا و ارز، سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح و منابع اینترنتی و غیره صورت گرفته است.

واژگان کلیدی: بحران، جنوب شرق ایران، چالش، قدرت، ژئوپلیتیک.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۹	مقدمه.....
۲۱	فصل اول: کلیات.....
۲۲	مقدمه.....
۲۳	۱-۱- بیان مسأله.....
۲۴	۱-۱-۱- عوامل داخلی.....
۲۵	۱-۱-۱-۱- رویکرد از بالا به پایین.....
۲۸	۱-۱-۱-۲- رویکرد از پایین به بالا.....
۲۹	۱-۱-۲- عوامل منطقه ای.....
۲۹	۱-۱-۱-۱- ایران و پاکستان.....
۲۹	۱-۱-۱-۲- ایران و عربستان سعودی.....
۳۰	۱-۲-۳- عوامل فرامنطقه ای.....
۳۰	۱-۲- سوالات تحقیق.....
۳۱	۱-۳- فرضیه های تحقیق.....
۳۱	۱-۴- سابقه تحقیق (منابع مرتبط یا مشابه با موضوع).....
۳۲	۱-۵- ضرورت انجام تحقیق.....
۳۳	۱-۶- اهداف تحقیق.....
۳۳	۱-۷- روش تحقیق.....
۳۳	۱-۸- روش گردآوری اطلاعات.....
۳۴	۱-۹- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۳۵	فصل دوم: مبانی و اصطلاحات نظری.....
۳۶	مقدمه.....
۳۷	۲-۱- استراتژی (راهبرد) و استراتژی ملی.....
۳۹	۲-۲- اقلیت.....
۴۰	۲-۳- امنیت و امنیت ملی.....

۴۴	۲-۴- بحران و بحران ژئوپلیتیکی
۴۴	۲-۴-۱- بحران
۴۵	۲-۴-۲- بحران ژئوپلیتیکی
۴۸	۲-۴-۳- شاخص های شرایط بحرانی
۵۰	۲-۵- بلوچ ها
۵۱	۲-۶- تمامیت ارضی
۵۲	۲-۷- تروریسم و تروریست
۵۵	۲-۷-۱- انواع تروریسم
۵۸	۲-۷-۲- ابعاد تروریسم
۶۱	۲-۸- تمرکزگرایی / تمرکزگریزی
۶۲	۲-۹- جنبشهای جدایی طلبانه
۶۲	۲-۱۰- خودمختاری
۶۴	۱۱-۲- چالش و چالش ژئوپلیتیکی
۶۴	۲-۱۱-۱- چالش
۶۸	۲-۱۱-۲- چالش ژئوپلیتیکی
۶۹	۲-۱۲- ژئوپلیتیک
۷۰	۲-۱۲-۱- تعاریف متعدد از ژئوپلیتیک
۷۴	۲-۱۲-۲- مفهوم و ماهیت ژئوپلیتیک
۷۸	۲-۱۳- سیستمی ها
۷۹	۲-۱۴- قومیت و نژاد
۸۰	۲-۱۵- منطقه و منطقه جنوب شرقی ایران
۸۰	۲-۱۵-۱- منطقه
۸۰	۲-۱۵-۲- منطقه جنوب شرق ایران
۸۰	۲-۱۶- نظام سیاسی و انواع آن
۸۱	۲-۱۶-۱- تعریف نظام سیاسی
۸۲	۲-۱۶-۲- الگوی فدرال
۸۳	۲-۱۶-۳- الگوی بسیط یا تک ساخت

۸۶	۴-۱۶-۲- الگوی ناحیه ای
۸۶	۱۷-۲- نیروهای مرکزگرا
۸۷	۱۸-۲- نیروهای مرکزگریز
۸۷	۱۹-۲- واگرایی
۸۷	۲۰-۲- همگرایی
۸۸	فصل سوم: محیط شناسی تحقیق
۸۹	مقدمه
۹۰	۱-۳- پاکستان
۹۰	۱-۱-۳- موقعیت جغرافیایی
۹۰	۲-۱-۳- وسعت و حدود مرزها
۹۰	۱-۲-۳- حکمیت گلدسمید در تقسیم مرز بلوچستان
۹۲	۲-۲-۳- حکمیت هولدیچ در تعیین مرز بلوچستان ایران و پاکستان
۹۳	۳-۱-۳- موقعیت راهبردی کشور پاکستان
۹۴	۴-۱-۳- تقسیمات کشوری پاکستان
۹۵	۵-۱-۳- اقلیم پاکستان
۹۶	۶-۱-۳- آب ریخت شناسی پاکستان (هیدرولوژی)
۹۶	۷-۱-۳- توپوگرافی
۱۰۱	۸-۱-۳- یخچالها
۱۰۱	۹-۱-۳- حیات جانوری
۱۰۲	۱۰-۱-۳- پوشش گیاهی
۱۰۳	۲-۳- ایالت بلوچستان پاکستان
۱۰۳	۱-۲-۳- موقعیت جغرافیایی
۱۰۴	۲-۲-۳- موقعیت ژئوپولیتیکی بلوچستان
۱۰۶	۳-۲-۳- تقسیمات کشوری در ایالت بلوچستان
۱۰۶	۴-۲-۳- اقلیم ایالت بلوچستان
۱۰۶	۵-۲-۳- جغرافیای انسانی ایالت بلوچستان پاکستان
۱۰۶	۱-۵-۲-۳- نژاد و قومیت

- ۱۰۷.....۳-۲-۵-۲- ویژگی های جمعیتی ایالت بلوچستان.....
- ۱۰۹.....۳-۲-۵-۳- پناهندگان افغانی مقیم بلوچستان.....
- ۱۱۱.....۳-۳- استان سیستان و بلوچستان
- ۱۱۱.....۳-۳-۱- جغرافیای طبیعی استان سیستان و بلوچستان.....
- ۱۱۱.....۳-۳-۱-۱- حدود جغرافیایی و وسعت.....
- ۱۱۱.....۳-۳-۱-۲- مرزها.....
- ۱۱۱.....۳-۳-۱-۳- تقسیمات کشوری.....
- ۱۱۳.....۳-۳-۱-۴- ارتفاع از سطح دریا.....
- ۱۱۳.....۳-۳-۱-۵- تقسیمات استانی.....
- ۱۱۴.....۳-۳-۱-۶- ارتفاعات استان.....
- ۱۱۵.....۳-۳-۱-۷- منابع آب استان سیستان و بلوچستان.....
- ۱۱۹.....۳-۳-۱-۸- شرایط آب و هوایی استان.....
- ۱۲۱.....۳-۳-۱-۹- پوشش گیاهی استان.....
- ۱۲۲.....۳-۳-۲- جغرافیای انسانی استان.....
- ۱۲۲.....۳-۳-۲-۱- تراکم جمعیت
- ۱۲۳.....۳-۳-۲-۲- ویژگی های جمعیتی.....
- ۱۲۶.....۳-۳-۳- جغرافیای تاریخی استان سیستان و بلوچستان.....
- ۱۲۶.....۳-۳-۳-۱- وجه تسمیه و پیشینه تاریخی سیستان.....
- ۱۲۸.....۳-۳-۳-۲- وجه تسمیه و پیشینه تاریخی بلوچستان.....
- ۱۳۳.....۳-۳-۴- جغرافیای اقتصادی
- ۱۳۳.....۳-۳-۴-۱- فعالیت کشاورزی
- ۱۳۴.....۳-۳-۴-۲- شیلات.....
- ۱۳۴.....۳-۳-۴-۳- دامداری و دامپروری.....
- ۱۳۴.....۳-۳-۴-۴- صنایع و معادن.....
- ۱۳۵.....۳-۳-۴-۵- صنایع دستی.....
- ۱۳۶.....۳-۳-۴-۶- صنعت توریسم
- ۱۳۷.....۳-۳-۴-۷- فعالیتهای بازرگانی، حمل و نقل و ترانزیت کالا.....

۱۳۸	۸-۴-۳-۳- بنا در و اسکله های استان سیستان و بلوچستان.....
۱۳۹	فصل چهارم: چالش ها و بحران های فرامنطقه ای
۱۴۰	مقدمه.....
۱۴۱	۱-۴- ماهیت نظام بین الملل
۱۴۱	۲-۴- ساختار نظام بین الملل
۱۴۲	۳-۴- منطقه خاورمیانه و اهداف حضور آمریکا
۱۴۶	۴-۴- چالش های جنوب شرق ایران متأثر از حضور آمریکا در منطقه خاورمیانه.....
۱۴۶	۱-۴-۴-۱- چالش اقتصادی.....
۱۴۷	۱-۴-۴-۱-۱- سوابق تحریم علیه جمهوری اسلامی ایران
۱۴۸	۲-۴-۴-۱-۲- آثار تحریم اقتصادی.....
۱۵۲	۲-۴-۴-۲- چالش ایدئولوژیکی.....
۱۵۴	۳-۴-۴-۳- چالش امنیتی.....
۱۵۴	۱-۴-۴-۳-۱- حمایت از گروه های معارض و تروریستی
۱۵۵	۲-۴-۴-۳-۲- ایجاد پایگاه های نظامی در حاشیه مرزهای ایران
۱۵۶	۳-۴-۴-۳-۳- تهدید نظامی علیه ایران
۱۵۷	۴-۴-۴-۳-۴- روند صلح خاورمیانه
۱۵۷	۵-۴-۴-۳-۵- اوضاع لبنان
۱۵۷	۶-۴-۴-۳-۶- تنش های فرقه ای در منطقه
۱۵۸	۴-۴-۴-۴- چالش سیاسی
۱۵۸	۱-۴-۴-۴-۴- قومیت و تحریکات خارجی.....
۱۵۹	۲-۴-۴-۴-۴- پروژه ایران هراسی.....
۱۶۰	۳-۴-۴-۴-۴- هژمونی آمریکا.....
۱۶۲	فصل پنجم: چالش ها و بحران ها سطح منطقه ای.....
۱۶۳	مقدمه.....
۱۶۴	۱-۵- پاکستان.....
۱۶۴	۱-۱-۵- تراکم نسبی
۱۶۴	۲-۱-۵- جمعیت شهرنشین، روستانشین و کوچ نشین.....

- ۱۶۵.....آموزش ۵-۱-۳
- ۱۶۵.....زبان ۵-۱-۴
- ۱۶۶.....مذهب ۵-۱-۵
- ۱۶۶.....نژاد ۵-۱-۶
- ۱۶۶.....نیروهای نظامی ۵-۱-۷
- ۱۶۷.....دسته بندی احزاب با توجه به موقعیت منطقه ای و قومی ۵-۱-۸
- ۱۶۸.....فرقه گرایی و قوم گرایی در پاکستان ۵-۱-۹
- ۱۷۰.....ارتش و سیاست در پاکستان ۵-۱-۱۰
- ۱۷۳.....گروه های فشار (دی نفوذ) ۵-۱-۱۱
- ۱۷۳.....سیاست خارجی پاکستان ۵-۱-۱۲
- ۱۷۴.....سیاست منطقه ای ۵-۱-۱۲-۱
- ۱۷۵.....عوامل موثر در سیاست خارجی پاکستان ۵-۱-۱۲-۲
- ۱۷۶.....چالش های موجود در روابط ایران و پاکستان ۵-۲
- ۱۷۶.....۲-۱ چالش اقتصادی ۵-۲-۱
- ۱۷۶.....۲-۱-۱ رقابت در آسیای مرکزی ۵-۲-۱-۱
- ۱۷۶.....۲-۱-۲ بندر دریایی گوادر پاکستان ۵-۲-۱-۲
- ۱۷۸.....۲-۲ چالش مرزی ۵-۲-۲
- ۱۷۸.....۲-۲-۱ مرز دریایی گوادر ۵-۲-۲-۱
- ۱۷۹.....۲-۲-۲ حقایق روده های مرزی ۵-۲-۲-۲
- ۱۷۹.....۲-۲-۳ کارکرد مرز ۵-۲-۲-۳
- ۱۸۰.....۲-۳ چالش سیاسی ۵-۲-۳
- ۱۸۰.....۲-۳-۱ افغانستان ۵-۲-۳-۱
- ۱۸۰.....۲-۳-۲ درگیریه های فرقه ای پاکستان ۵-۲-۳-۲
- ۱۸۱.....۲-۳-۳ بی ثباتی سیاسی همسایگان شرقی و شکل گیری دولت های ضعیف ۵-۲-۳-۳
- ۱۸۱.....۲-۴ چالش نظامی - امنیتی ۵-۲-۴
- ۱۸۲.....۲-۴-۱ نبرد چهارم هند و پاکستان ۵-۲-۴-۱
- ۱۸۲.....۲-۴-۲ قدرت هسته ای پاکستان ۵-۲-۴-۲

۱۸۳	۳-۴-۲-۵- حضور نظامی نیروهای بیگانه.....
۱۸۵	۴-۴-۲-۵- استقلال طلبی پشتون ها.....
۱۸۶	۵-۴-۲-۵- گسترش افراط‌گرایی مذهبی.....
۱۸۷	۳-۵- عربستان سعودی.....
۱۸۸	۱-۳-۵- سیر روابط خارجی عربستان با ایران.....
۱۸۹	۲-۳-۵- جمع بندی سیاست خارجی عربستان سعودی.....
۱۹۰	۴-۵- چالش های موجود در روابط ایران و عربستان سعودی
۱۹۰	۱-۴-۵- چالش ایدئولوژیکی.....
۱۹۱	۲-۴-۵- چالش اقتصادی.....
۱۹۴	۳-۴-۵- چالش سیاسی
۱۹۶	۴-۴-۵- چالش نظامی - امنیتی.....
۱۹۶	۱-۴-۵- نقش و دیدگاه های متفاوت امنیتی.....
۱۹۸	۲-۴-۵- تبلیغات وهابی گری
۲۰۰	فصل ششم: چالش ها و بحران ها سطح داخلی.....
۲۰۱	مقدمه.....
۲۰۲	۱-۶- سطح داخلی.....
۲۰۲	۱-۱-۶- رویکرد از بالا به پایین.....
۲۰۳	۱-۱-۶- نوع نظام سیاسی.....
۲۱۷	۲-۱-۶- توسعه و امنیت.....
۲۳۸	۳-۱-۶- نبود راهبرد ملی(استراتژی ملی).....
۲۴۰	۲-۶- چالش های داخلی جنوب شرقی ایران
۲۴۰	۱-۲-۶- چالش ایدئولوژیکی
۲۴۱	۲-۲-۶- چالش امنیتی.....
۲۴۶	۳-۲-۶- چالش اقتصادی.....
۲۵۶	۴-۲-۶- چالش سیاسی.....
۲۵۷	۲-۱-۶- رویکرد از پایین به بالا.....
۲۵۸	فصل هفتم: تجزیه - تحلیل و نتیجه گیری.....

۲۵۹مقدمه
۲۶۰۷-۱- آزمون فرضیات
۲۶۰۷-۱-۱- آزمون فرضیه اول
۲۶۱۷-۱-۲- آزمون فرضیه دوم
۲۶۳۷-۱-۳- آزمون فرضیه سوم
۲۶۵۷-۲- مدل تحلیلی SWOT و چگونگی بهره گیری از آن در برنامه ریزی محیطی
۲۷۰۷-۳- راهبردهای حاصل از جدول SWOT برای استان سیستان و بلوچستان
۲۷۳۷-۴- پیشنهادات و راه کارها
۲۷۶فصل هشتم: منابع و مأخذ
۲۷۷کتب فارسی
۲۸۶نشریات و مقالات فارسی
۲۸۸کتب عربی
۲۸۸کتب انگلیسی
۲۹۱سایت های اینترنتی
۲۹۲خبرگزاری ها، روزنامه ها

نقشه

- نقشه شماره ۱-۲- منابع جغرافیایی تنش های بین المللی..... ۴۶
- نقشه شماره ۱-۳- محدوده بلوچستان آزاد..... ۸۹
- نقشه شماره ۲-۳- مراحل تعیین و تثبیت مرز شرقی کشور..... ۹۱
- نقشه شماره ۳-۳- توپوگرافی کشور پاکستان..... ۹۷
- نقشه شماره ۴-۳- تقسیمات سیاسی استان سیستان و بلوچستان..... ۱۱۲
- نقشه شماره ۱-۵- وضعیت پایگاه های نظامی آمریکا در اطراف منطقه و جهان..... ۱۸۴
- نقشه شماره ۱-۶- دوگانگی توسعه نیمه شرقی و نیمه غربی سرزمین..... ۲۲۹

جدول

- جدول شماره ۱-۳- تقسیم بندی جمعیت بلوچستان (۸۹ و ۹۰)..... ۱۰۸
- جدول شماره ۲-۳- فهرست سدهای در حال بهره برداری استان سیستان و بلوچستان..... ۱۱۷
- جدول شماره ۳-۳- فهرست سدهای در دست ساختمان استان سیستان و بلوچستان..... ۱۱۷
- جدول شماره ۴-۳- فهرست سدهای در دست مطالعه ساختمان استان سیستان و بلوچستان..... ۱۱۸
- جدول شماره ۵-۳- وضعیت منابع آب سطحی استان..... ۱۱۸
- جدول شماره ۶-۳- وضعیت منابع آب زیرزمینی..... ۱۱۹
- جدول شماره ۷-۳- مقدار مصرف در بخش مختلف استان سیستان و بلوچستان..... ۱۱۹
- جدول شماره ۱-۴- نقش تحریم بر قاچاق در دوره تحریم و بعد از تحریم..... ۱۴۹
- جدول شماره ۱-۵- انبارهای نگهداری سلاح های هسته ای پاکستان..... ۱۶۷
- جدول شماره ۱-۶- رده بندی استانها از نظر توسعه یافتگی صنعتی و معدنی در سال ۱۳۸۶..... ۲۳۱
- جدول شماره ۲-۶- جایگاه توسعه ای هریک از شهرستان های استان سیستان و بلوچستان در سال ۱۳۸۷..... ۲۳۲
- جدول شماره ۳-۶- رتبه بندی استان های کشور از نظر توسعه یافتگی صنعتی - مقایسه ای سالهای ۷۹-۸۳..... ۲۳۳
- جدول شماره ۴-۶- رتبه بندی استان ها از نظر توسعه اقتصادی، اجتماعی در سال ۱۳۷۳..... ۲۳۶
- جدول شماره ۵-۶- رتبه بندی استان ها از نظر توسعه اقتصادی، اجتماعی در سال ۱۳۸۳..... ۲۳۷
- جدول شماره ۶-۶- کشفیات مواد مخدر در سیستان و بلوچستان..... ۲۴۹
- جدول ۷-۶- ارزش کالا و ارز قاچاق شده مکشوفه و تخمینی در استان سیستان و بلوچستان..... ۲۵۰
- جدول شماره ۸-۶- آمار کشفیات فراوده های نفتی در استان سیستان و بلوچستان..... ۲۵۱

جدول شماره ۹-۶- تخمین درآمد از دست رفته از محل قاچاق مواد نفتی استان به دلار

۱۳۷۸.....۲۵۱

جدول شماره ۱-۷- نقاط قوت استان سیستان و بلوچستان.....۲۶۶

جدول شماره ۲-۷- نقاط ضعف استان سیستان و بلوچستان.....۲۶۷

جدول شماره ۳-۷- تهدیدات استان سیستان و بلوچستان.....۲۶۸

جدول شماره ۴-۷- فرصت های استان سیستان و بلوچستان.....۲۶۹

نمودار

- نمودار شماره ۱-۲- انواع تروریسم..... ۵۵
- نمودار شماره ۲-۲- ابعاد و شیوه های تروریسم..... ۵۸
- نمودار ۲-۳- مفهوم ژئوپلیتیک از دید حافظ نیا..... ۷۶
- نمودار شماره ۱-۵- ترکیب نژادی پاکستان..... ۱۶۶
- نمودار شماره ۱-۶- مقایسه ای ضرایب توسعه یافتگی صنعتی و معدنی استانها در سال ۱۳۸۶
..... ۲۳۰
- نمودار ۲-۶- جایگاه قاچاق کالا در اقتصاد زیرزمینی..... ۲۴۷
- نمودار شماره ۳-۶- آثار اقتصادی قاچاق کالا..... ۲۵۵

مقدمه

تحقیق حاضر بیشتر رویکردی آینده نگر دارد و هدف از انجام آن بررسی گذشته و زمان حال ایران به منظور دستیابی به راه‌حلهایی برای حل چالش‌های ژئوپلیتیکی موجود می‌باشد. اگرچه در این تحقیق سعی شده به بیان مسائل جنوب شرقی ایران به ویژه استان سیستان و بلوچستان که مجموعه‌ای از چالش‌ها و بحران‌های ژئوپلیتیکی را دارا می‌باشد، پردازیم چرا که شرایط مزبور با ثبات ایران در ارتباط مستقیم دارند.

در هر صورت، برای آشنایی بیشتر و بهتر موضوع، پایان‌نامه از نظر سازماندهی به فصول خاصی تقسیم شده است که هر کدام از سطوح داخلی، منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای برای شناسایی چالش‌ها و بحرانهای ژئوپلیتیکی مورد بررسی قرار گرفته است.

در فصل اول، کلیات تحقیق، به شناخت و بیان موضوع پرداخته شده است و اهمیت و ضرورت انجام، اهداف تحقیق، روش گردآوری اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل بیان شده است.

فصل دوم، مفاهیم و مبانی نظری که در راستای درک و فهم موضوع، اصطلاحات کاربردی مربوطه در روند پایان‌نامه، تعاریف و لزوماً در صورت نیاز به شرح بیشتر و مفصل، چون تقسیم و انواع هر کدام پرداخته شده است.

فصل سوم، به محیط‌شناسی موضوع تحقیق بخصوص از منظر جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک، شناخت محیط در ابعاد مختلف ناحیه‌ای، ملی، منطقه‌ای، فرمانطقه‌ای پرداخته خواهد شد. در این فصل فرآیند شکل‌گیری مرز بین ایران و پاکستان پرداخته است که از نوع مرز تحمیلی می‌باشد و قوم بلوچ را در کشورهای پاکستان، ایران و افغانستان تقسیم کرده و نمونه‌ای از سیاستهای استعمار انگلیس برای حاکمیت نزاع در طول تاریخ می‌باشد، اشاراتی شده است. شناخت پاکستان، همسایه شرقی ایران البته بیشتر با تأکید بر بلوچستان پاکستان می‌باشد و در نهایت شناخت کلیه ویژگی‌های جغرافیایی اعم از اقتصادی، فرهنگی، تاریخی، انسانی و طبیعی استان سیستان و بلوچستان می‌باشد.

فصل چهارم، به بررسی تاریخی الگوی توزیع فضایی قدرت سیاسی و اجرایی در طول تاریخ حکومت‌های ایران پرداخته شده است. در این فصل شناسایی چالش‌های جنوب شرق ایران در سطح داخلی متأثر از مولفه‌هایی مانند نظام سیاسی، نبود راهبرد ملی و توسعه و امنیت مدنظر قرار گرفته است.

در فصل پنجم، ابتدا بررسی مختصری درباره وسعت، جمعیت، زبان، نژاد، مذهب، احزاب پاکستان .. شده است و شرحی مفصل برای فرقه‌گرایی و قوم‌گرایی، سیاست و ارتش و همچنین روابط خارجی پاکستان با کشورهای اسلامی، آمریکا و .. ارائه شده است. آنگاه چالش‌ها در ارتباط با پاکستان بیان شده است. بدنبال

آن به سیر روابط خارجی ایران و عربستان سعودی و در نهایت چالش های بین طرفین در ابعاد مختلف اقتصادی، ایدئولوژیک، سیاسی و امنیتی و ... پرداخته شده است.

فصل ششم، در واقع تقابل هژمونی منطقه ای ایران و هژمونی جهانی ایالات متحده آمریکا در خاورمیانه است و در این ماراتن طاقت فرسا چالش هایی از طرف آمریکا برای ایران متصور شده است که شرح مفصلي برای آن ارائه شده است.

فصل هفتم که ماحصل و نتیجه کلیه مطالعات و تحقیقات آورده شده و در انتها پیشنهادات و راهکارهایی ارائه شده است.

فصل اول

کتابت کتب